

Motion till riksdagen 2020/21:3279

av Roger Haddad m.fl. (L)

Integration med start i förskolan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en tillgänglig och pedagogisk stimulerande miljö för alla barn i förskolan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökat fokus på lärandet i förskolan och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka det svenska språkets ställning i förskolan och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om höjda krav på färdigheter i det svenska språket för blivande förskollärare och övrig pedagogisk personal i förskolan och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reformer för ökad likvärdighet och stärkta kvalitetskrav på förskolor och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om begränsningar av religiösa förskolor och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förskolans arbete med genuspedagogik mot könsstereotyper och hedersrelaterade normer och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ha högre ambitioner vad gäller utbildningsnivån för all pedagogisk personal i förskolan och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka tillgången till förskola för barn vars vårdnadshavare är arbetslösa eller föräldralediga samt ökad tillgänglighet till förskola på obekvämt arbetstid och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Förskolan lägger grunden för barnens utveckling och stärker deras möjlighet att senare lyckas i grundskolan. Den svenska förskolan har god kvalitet. Studier har funnit att barn gynnas både socialt och kunskapsmässigt av att delta i förskolans pedagogiska verksamhet. Störst positiv effekt har förskolan för barn från socioekonomiskt svaga hem. För Liberalerna är det en självklarhet att förskolan ska vara en tillgänglig och pedagogiskt stimulerande miljö för alla barn, oavsett deras bakgrund.

Glädjande nog är deltagandet i den svenska förskolan högt. Enligt SCB så är hela 94 procent av alla barn mellan åldrarna tre och fem år inskrivna i förskolans verksamhet. Liberalerna fäster samtidigt särskild uppmärksamhet vid att det också betyder att drygt 20 000 barn i dessa åldrar inte går i förskolan. Det finns så klart många anledningar till det, men vi vet också att många av de som inte går i förskolan kommer från socioekonomiskt svaga familjer och har utrikes födda föräldrar. Det är med andra ord huvudsakligen de barn som gynnas mest av förskolan som hålls utanför.

I den politiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Centerpartiet och Liberalerna, det s.k. januariavtalet, har de fyra partierna enats om flera förslag om behovet av ökad språkinläring och fokus på svenska språket som Liberalerna drivit, t.ex. förslaget om rätt för nyanländas barn till en obligatorisk språkförskola från tre år med minst 15 timmar i veckan inom ramen för den vanliga förskolan. De förslag som läggs fram i denna motion berör de frågor som ligger utanför denna överenskommelse.

Stärk det svenska språkets ställning i förskolan

Alla barn stimuleras och utvecklas i förskolan, men för många barn med utländsk bakgrund har förskolan också en betydelsefull funktion att ge dem goda förutsättningar att lära sig det svenska språket. I många utsatta områden bor det familjer med andra modersmål och där barnen inte kommer i kontakt med det svenska språket utanför förskolan. Det är hämmande både för dessa individers utveckling och på lång sikt för integrationen i samhället.

Liberalerna menar att det således är av stor vikt att stärka det svenska språkets ställning i förskolan, och då med särskilt fokus på förskolor i utsatta områden. För att säkerställa att fler barn får gå i förskolan och samtidigt stärka förskolans integrationspotential ser Liberalerna ett behov av ett flertal reformer. Bland annat vill vi göra den allmänna förskolan obligatorisk från fem års ålder, för att fånga upp den begränsade grupp av femåringar som i dag inte deltar i förskolans verksamhet.

Vi vill även att förskolans läroplan ska ändras, så att det tydligt framkommer att barnens utveckling av det svenska språket ska prioriteras. Självfallet ska barnen även fortsättningsvis få möjlighet att utveckla sitt modersmål i de fall det inte är svenska, men huvudfokus ska vara att de lär sig kommunicera på sitt nya hemlands språk. Liberalerna vill även genomföra en nationell kartläggning av ordförrådet hos barn med utländsk bakgrund. Det hade bidragit med viktig kunskap som hade kunnat främja vidare forskning, studier och utvecklande av språkfrämjande metoder.

Trots att förskolan har i tydligt uppdrag att stimulera barnets språkutveckling i svenska och trots att läroplanen ställer höga krav på att barnet ska kunna kommunicera saknas det tydliga riktlinjer för vad som anses vara en acceptabel nivå vad gäller

färdigheter i det svenska språket för barn i förskolan. Ambitionerna för lärande i förskolan måste höjas – och viktigast är att sätta det svenska språket först.

Liberalerna vill därför införa konkreta mål för barns färdigheter i det svenska språket. Det kan övervägas om det ska införas motsvarande mål för andra färdigheter. Målet ska bland annat fastställa vad som anses vara en acceptabel respektive god nivå vad gäller förskolebarnens ordförråd. Förskolan ska ha i uppdrag att särskilt prioritera språkfrämjande insatser för de barn som inte besitter en acceptabel nivå i det svenska språket.

Förskolans pedagogiska personal ska tala svenska

Ska barnen i förskolan lära sig svenska är det självfallet en förutsättning att även förskollärarna och all annan pedagogisk personal besitter goda färdigheter i det svenska språket. Så är inte fallet i dag. Sveriges Kommuner och Regioner har konstaterat att en hög andel av personalen i förskolor som ligger i socialt utsatta områden ofta har bristande kunskaper i det svenska språket. Det är ett problem som behöver mötas av konkreta politiska åtgärder.

Liberalerna vill införa högre krav på svenskkunskaper för att kunna antas till förskolläraryrket. I dag krävs det enbart det lägsta möjliga godkända betyget i svenskämnet, det vill säga E. Om vi menar allvar med att det svenska språket är avgörande för barnens utveckling och i längden för att stärka förskolans integrationspotential, menar vi att det också är rimligt att det krävs högre betyg, på sikt minst ett C, i svenskämnet för att kunna antas till förskolläraryrket.

Det är inte bara förskollärare som jobbar i förskolan; det finns även annan pedagogisk personal. Exempelvis är en fjärdedel av personalen i förskolan utbildade barnskötare. Liberalerna anser att all pedagogisk personal i förskolan ska tala fullgod svenska. Det är särskilt viktigt för de som har ett annat modersmål än svenska, som exempelvis börjat arbeta på en förskola efter att ha genomgått yrkes-sfi för barn- och fritidsarbeten. För att säkerställa tillräckliga språkkunskaper vill Liberalerna att det ska ställas språkkrav i svenska för all pedagogisk personal. Befintlig personal som inte klarar av kraven ska självfallet få möjlighet till utbildning.

Liberalerna är även väl införstådda med att det finns betydande svårigheter vad rekrytering av personal inom förskolan beträffar i flera delar av landet. För att språkkrav exempelvis inte ska försvåra nyrekrytering av personal bör även sökande som i övrigt bedöms lämpliga, men som inte besitter tillräckliga färdigheter i det svenska språket, mötas med en möjlighet om att delta i utbildningsinsatser som sedan kan följas upp.

En likvärdig förskola med hög kvalitet

Förskolans syfte är inte att vara skola, men verksamheten ska utformas med lärande som utgångspunkt. Målet ska vara att alla förskolegrupper, förutom utpräglade småbarnsgrupper, ska ledas av en legitimerad förskollärare som har det pedagogiska ansvaret. Förskolan har sedan 2010 en läroplan som tydligare fokuserar på det pedagogiska uppdraget. Krav ska ställas på den pedagogiska omsorgen att följa läroplanen och vara underställd en förskola för utbildning och pedagogisk ledning. Liberalerna ser också starkt kritiskt på att huvudmän anställer personal som helt saknar

adekvat utbildning vid tillsättning av pedagogiska tjänster i förskolan. Behovet av att prioritera den pedagogiska personalens utbildningsnivå i förskolan måste adresseras.

Huvudmännen måste ta ansvar för att personaltätheten och barngruppernas storlek är anpassade till lokala förutsättningar och behov. Skolverkets rekommendationer i detta avseende ska i möjligaste mån följas. Om så görs behöver man inte i nationella dokument reglera barngruppernas storlek i detalj på förskolan.

Förskolans kompensatoriska uppdrag är viktigt och ska stärkas och resurser ska, liksom i skolan, fördelas utifrån behov. Förskolan ska ha ett pedagogiskt uppdrag och ett lärande perspektiv och vara lättillgänglig för alla. Alla barn ska få utvecklas precis som de vill, oavsett de könsstereotyper som finns. Liberalerna vill att alla pedagoger och förskolor aktivt arbetar med genuspedagogik och mot hedersrelaterade normer. Vi vill även sätta stopp för nyetablering eller expanderings av religiösa förskolor. Liberalerna efterfrågar även att kraven för att få tillstånd att etablera fristående förskolor skärps i syfte att så långt som möjligt efterlikna de krav som gäller för skolor. För att kontrollera att förskolornas verksamhet bedrivs i enlighet med styrdokumentet vill vi inrätta en nationell förskoleinspektion.

Alla föräldrar har idag rätt att välja förskola för sina barn finansierad med en förskolepeng som följer barnet till den förskola som väljs. För att underlätta valet av förskola, som bör ske digitalt, ska huvudmännen administrera en gemensam kö och ge god information om förskolorna inför valet på flera språk. I dag har barn till föräldralediga och arbetslösa rätt till 15 timmar i veckan på förskolan. Liberalerna vill se över möjligheterna att ge barn till föräldralediga och arbetslösa mer tid i förskolan, med målet att gå från dagens 15 timmar i veckan till 30 timmar för alla barn från ett års ålder. Därutöver är det så att allt fler föräldrar arbetar på udda arbetstider. Det är därför viktigt att det finns barnomsorg på obekväma arbetstider för föräldrar som behöver det på grund av arbete och familjesituation.

Roger Haddad (L)

Maria Nilsson (L)

Lina Nordquist (L)

Christer Nylander (L)

Allan Widman (L)

Johan Pehrson (L)

Gulan Avcı (L)

Mats Persson (L)